

SONDAJUL ARHEOLOGIC DE LA CĂLINEȘTI, [JUDEȚUL MARAMUREȘ]

Așezarea dacică de la Călinești, jud. Maramureș, este situată pe panta „Rogoazele“, din apropierea satului, limitată de văile Rogoazele și Ciutei. A fost semnalată în literatura de specialitate de Radu Popa și Carol Kacsó care au publicat rezultatele săpăturii din 1971, în *SCIVA*, 4, 1974. În cadrul lucrărilor din 1971 se descoperise o locuință de suprafață, cu material ceramic, fragmente de rîșniță și metal, care dovedeau existența în zonă a unei populații sedentare, dacice, din perioada secolelor II—III e.n.

Scopul reluării săpăturilor a fost pe de o parte, dezvelirea unor noi complexe de locuințe, iar pe de alta, o eventuală depistare a necropolei. S-a impus cu atît mai mult cu cît în Maramureșul istoric, după cunoștințele noastre, nu s-au mai cercetat alte așezări din această epocă.

La sondejul efectuat în iulie 1978 și la care am participat din partea Muzeului Național, a luat parte și Gheorghe Todîncă de la Muzeul din Sighetul Marmăției.

Vegetația bogată de pe panta acoperită cu trifoi și cartofi — au impus unele restricții în privința trasării secțiunilor și, într-o oarecare măsură, au determinat locul de săpat.

S-au trasat în total 5 secțiuni și două casete. Secțiunile au avut o lungime ce a variat între 10 și 15 m și o lățime de 1,50 m.

Două secțiuni au avut orientarea N-S și trei E-V, fiind fie perpendiculare, fie paralele cu valea Ciutei.

Dintre cele cinci secțiuni săpate, patru nu au dat rezultat. Imediat sub solul vegetal, în care s-au găsit și urme foarte vagi de chirpic și fragmente ceramice, a apărut solul virgin.

Secțiunea S 1, trasată perpendicular pe valea Ciutei, orientată N-S, avînd o lungime de 10 m și o lățime de 1,50 m a fost singura care a dat rezultate.

La 3 m de la extremitatea nordică a ei (care corespunde extremității dinspre valea Ciutei) după îndepărtarea stratului vegetal a apărut un pămînt brun cu fragmente ceramice și chirpic. La adîncimea de 0,50 m am ajuns la o podea făcută din pămînt bătătorit și cu urme de lipitură. La 0,70 m de peretele estic și la un metru de la marginea de nord a podelei am găsit cîteva fragmente de vatră cu pămînt puternic înroșit sub ele, păstrînd forma ovală a vetrei. Pe podeaua locuinței fragmentele de chirpic și de ceramică erau repartizate uniform, cu o sensibilă intensificare a ceramicii în apropierea vetrei. Podeaua era pusă pe un pat de pietre de rîu, care, fără a acoperi toată suprafața, erau mult mai dense pe pereții de est și sud. Pentru determinarea conturului locuinței, am trasat două casete, pe cele două maluri ale secțiunii S 1.

Am ajuns la următoarele concluzii: este o locuință de suprafață, fragmentele de chirpic găsite păstrînd urme de lemne mai groase și de nuiele; cu toate că nu am putut surprinde decît trei gropi de stîlp (cu diametru variînd între 0,35 și 0,45 m), după podeaua de lut bătut am putut reconstitui mărimea și forma ei. Era rectangulară de $6 \times 4,20$ m. Vatra, aflată la 0,70 și respectiv 1 m de la pereții nordici și estici, avea forma ovală, cu diametre de 0,60 și 0,75 m.

Materialul găsit pe podea era format din resturi mici de ceramică și din fragmente de chirpic și un fragment de cute. Ceramica, foarte puțină și prost păstrată din cauza acidității ridicate a solului este neîntregibilă și formată în general din bucăți de pîntece de vase. Lucrată cu mîna, din pastă grosieră, avînd ca degresant cioburi pisate și pietricele, cele cîteva fragmente de buze făceau probabil parte din vase borcan, de culoare

galben cărămizie, de diferite nuanțe. Pe cîteva fragmente s-au păstrat și ornamente constituite din briuri alveolare și proeminențe cilindrice, sau numai proeminențe cilindrice (mai mici decît cele de pe ceramica din faza clasică).

Un fragment din buza unei strachine (?) romane, din pastă ordinară de culoare gri-cenușie este singura bucată lucrată cu roata.

Din puținul material găsit și din caracteristicile locuinței (formă, dimensiuni) considerăm că este vorba de o locuință, dintr-o perioadă apropiată în timp — poate puțin anterioară celei descoperite în 1971 — părăsită, spre deosebire de ea, nu în condiții fortuite, nefiind urme de arsură, ci în liniște.

Credem că se impune reluarea săpăturilor de la Călinești, cu fonduri mai mari, care să permită o mai bună cercetare a zonei pentru fixarea duratei, a întinderii și eventual a necropolei stațiunii.